

תוספת שבת

שים לב!

השקיעה וזמן
הדלקת נרות
שבת מתקדמים
מידי שבוע
בכמה דקות!

זמני הדלק'נ שבת פרשת פינחס

ירושלים: 7:04 מוקדם: 6:54
בני ברק: 7:20 מוקדם: 7:10
מודיעין עילית: 7:13 מוקדם: 7:03
חיפה: 7:14 מוקדם: 7:04
טבריה: 7:10 מוקדם: 7:00

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

כתב בילקוט שמעוני: אם שמרתם נרות של שבת אני מראה לכם נרות של ציון...

ה' לאור עולם", האומות יהיו עתידים להיות מהלכים לאורכם, שנאמר "והלכו גויים לאורך", ואי זה אור הקדוש ברוך הוא מאיר לישראל? באור הצדקה, שנאמר "וזרחתם לכם יראי שמי שמש צדקה", וכל כך למה? בזכות הנרות שהם מדליקים בשבת. (ילקוט שמעוני בהעלותך או' תשי"ט)

כתב בילקוט שמעוני: כבוד השבת נרותיה הם כבודה, אם שמרתם נרות של שבת אני מראה לכם נרות של ציון, שנאמר "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות" ואיני מצריך לכם לראות באורה של חמה אלא בכבודי אני מאיר לכם, שנאמר "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך

הסבר מרן החפץ חיים זצ"ל להפטרת התעניות: "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה, כי קרובה ישועתי לבוא... שומר שבת מחללו, וכו' אשר ישמרו את שבתותי וכו'", איך זוכים לשם עולם לא יכרת? ולמה הדבר הראשון הוא ע"י שמירת שבת? ולמה המחללי שבת דינם כגוי?

וראה עוד את חומר העיון של איסור שבת הלא בכל העוונות לבד מעבודת כוכבים ומזלות קי"ל דאם הוא מומר ח"ו לאחד מהם אינו מומר לכל התורה כולה, ואילו באיסור שבת קי"ל בשו"ע או"ח סימן שפ"ה ס"ג דמי שהופקר אצלו איסור שבת ועובר עליו כמה פעמים בפרהסיא הוא מומר לכל התורה ודינו כעובד כוכבים ממש, ואם הוא דר עם ישראל ברשות אחד צריך לשכור ממנו הרשות כמו אם הוא דר עם העו"ג, ואם שחט אף שאחר עומד עליו ורואה ששחט כדין אפ"ה שחיתתו נבילה גמורה, מטעם שהוא אינו בר זביחה כלל כדאיתא בפוסקים וטעם לכל זה הוא דהמחלל את השבת ככופר במעשה בראשית, כמו עובד כוכבים וע"כ גם עונש מחלל שבת הוא בסקילה כעובד כוכבים וכשהוא בלי התראה הוא עכ"פ בכרת מכל זה יראה האדם את גודל ענין שבת.

וכן הוא אומר שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. בעת שאדם שומר את השבת גזור גזירה והקב"ה מקיימה שנאמר אם תשיב משבת רגלך מה כתיב אחריו אז תתענג על ה' כמה דתימא והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, ולא עוד אלא כל מה שאתה אוכל אינו אלא מן הפירות אבל הקרן קיימת לו לעוה"ב שנא' והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר. וזכות שמירת שבת כהלכה מועיל למחול לו על כל עונותיו כמ"ש בגמ' כל המשמר שבת כהלכתו אפילו חטא כדור אנוש מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע אל תקרי מחללו אלא מחול לו. ועיי"ש עוד

זו"ל בריש ספרו שם עולם: כתוב (בהפטרה, ישעיה נז): "ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל ה' לאמור הבדל יבדילני ה' מעל עמו ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש, כי כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי וגו'. הנה פרט לנו הכתוב ג' פרטים שעל ידיהן זוכה לשם עולם אשר לא יכרת, ואבארום בעזה"י אחד לאחד. הראשון שבאלו השלושה הקדים הכתוב שמירת שבת יען כי הוא יסוד האמונה וכמה דכתיב זכור את יום השבת לקדשו וגו' כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. הורה לנו הכתוב בזה שענין שבת הוא שורש האמונה לידע שהעולם הוא מחודש וכיון שברא הכל הוא אדון על הכל ואנחנו עבדיו ומחוייבים לעשות רצונו ולעבדו בכל גופינו ונשמותינו וממונינו כי הכל שלו. והזהירה התורה על שמירת השבת י"ב פעמים, ואמרו חז"ל כל המשמר את השבת כאלו מקיים את כל התורה וכל המחלל את השבת כאלו כפר בכל התורה כולה.

וראה את חומר העיון שיש באיסור שבת דהלא ידוע שיש כמה חלקי העונשים על העוונות. יש ענינים שכשאדם עובר עליהן הוא רק איסור עשה בלבד, חמור מזה העונות שיש עליהן איסור לאו, חמור מזה העוונות שיש עליהן מיתה בידי שמים, חמור מזה העוונות שיש עליהן חיוב כרת, חמור מזה העוונות שיש עליהן חיוב מיתה בידי אדם והיא מיתת חנק, חמור מזה העוונות שיש עליהן חיוב מיתה הרג בסייף, חמור מזה אותן שיש עליהן מיתת שריפה, חמור מכולן עוונות שיש עליהן חיוב סקילה ועל שבת הלא ידוע שהמחלל אותה הוא חיוב סקילה החמורה שבמיתות.

סיפור נפלא מהמשגיח הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על המגיד הגה"צ ר' ראובן קרלנשטיין זצוק"ל, ובו הסבר נפלא מה מסבירים לחילוני, למה מחלל שבת נחשב כגוי ויינו יין נסך..

ומספרים, שרבי ראובן היה פעם במחלקה, והגיעה האחות ואמרה לכל החולים, יש לי היום 'יום הולדת' ואני רוצה שתברכו אותי... הבאתי לכם יין ועוגות בהכשר הבד"ץ... הדתיים שהיו שם לא נגעו ביין, והיא לא הבינה מה הבעיה, הרי היין בהכשר הבד"ץ! עד שאחד החילונים שהיה שם אמר לה שאצל הדתיים את כמו גויה ואסור לקחת יין שזה כיון נסך. ואותה אחות מאוד נפגעה... אנחנו בטח יהודים! כל הדורות אנחנו יהודים! אמר שם אותו אחד, אצל

פעם סיפרנו סיפור עם הרבה מוסר השכל... היה את המגיד הצדיק רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, הוא היה מגיד עם יראת שמים טהורה, אמיתית, עם הניגונים של המגידים, כמו פעם. הוא היה בעל יסורים גדול מאד, הוא היה חולה דיאליזה הרבה שנים, ועוד הרבה יסורים שהיו לו רח"ל והוא קיבל אותם באהבה. טיפולי דיאליזה זה דבר שמתיש את כח האדם בצורה נוראה... שעות רבות של טיפולים עד שהבן אדם מרגיש כולו מותש...

ואומרת לו, אתה לא מתבייש?!... כזה שעון פשוט אתה מביא לי?!... זה בושה ללבוש כאלו שעונים פשוטים... הוא נדהם, מה זאת אומרת, זה עלה חמשת אלפים דולר!!! והיא ממשיכה: אתה כזה תמים?... ככה הצליחו לעבוד עליך?!... על זה אתה משלם חמשת אלפים דולר?!...

נהיה שם שמח שמח... מה עושים? הרי עוד מעט אירוסין... הצליחו לעשות ביניהם איזה שלום עראי, לפחות שלא תושבת שמחת האירוסין. הבחור כבר איבד את הטעם מהשידוך הזה... וכעת הבת דודה שלי מספרת לי שהמשפחה של הכלה פנו אליהם ואומרים מה שהיה היה, אנחנו מתנצלים ומבקשים סליחה, בואו נחזיר את הגלגל... והיא שאלה אותי אם לעשות את השידוך ולגמור אותו, או לא? ומשכך, סיים הרב קרלינשטיין, אני נתון כעת בבעיה הזו ואין לי ראש לבעיה שלכם...

אמרו לו כל הנוכחים במחלקה, מה הספק בכלל, שיזרקו אותם... היום היא התחצפה בצורה כזו מחר היא תעשה בעיות אחרות. אתה לא רואה עם מי יש לך עסק?!... שתבטל את השידוך. תודה רבה, אמר הרב. זה פשוט לכם?!... כן... מה השאלה בכלל. נו... מה הרב אומר עכשיו על השאלה שלנו?... אמר להם ר' ראובן - אתם עניתם לי! מה אמרנו, בכלל לא דיברנו על זה...

ואז הוא ענה ברוב חכמה, הקב"ה אמר למשה רבינו: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבבת שמה, לך והודיען לישראל. (שבת י, ב) אומר משה לעם ישראל הקב"ה נותן לנו מתנה גדולה ולא סתם מתנה... זה מבית גנזיו! מה יש בכספת של הקב"ה?!... מתנות גדולות מאד, מה המתנה?... שבת! ואם יש מי שאומר, וכי זו מתנה?!... לא לנסוע לים, לא להדליק חשמל, לא לבשל, זה לחזור למדבר... זה נקרא מתנה?... לא צריך, קח אותה בחזרה... הקב"ה שומע ואומר - כזה שידוך מבטלים מיד! ממילא אין לאחד כזה דין של יהודי אז הוא כגוי והיין שלו דינו כיון נסך! אני רציתי לעשות שידוך עם היהודי הזה מעם ישראל, אבל אני רואה שהוא מבזה את המתנה שלי אז ביטלתי את השידוך!

דברי מרן החזון איש זצוק"ל בחובת קבלת שבת מוקדם, ודברים חריפים מהגה"צ רבי שריה דיבלצקי זצוק"ל שמדקדים בכל דבר כקוצו של יו"ד בכל מיני חומרות לא שערום אבותיכם, וכאן בענין הכנסת שבת מקילים באופן קבוע לעשות כל המלאכות עד השקיעה ממש, וחוזי מאשר מבטלים בידיים זמן תוספת שבת, עוד נכנסים בגבול בין השמשות ח"ו, בהסתמכם על השקיעה הכתובה בלוחות שהרבה פעמים אינה תואמת את מציאות המקומות או שצריכים להחמיר שם מחמת ספק כיסויי ההרים, ועוד דיש בזה חילול שם שמים לעיני ההמון, ובודאי בקוראם דברים אלה יחזרו בתשובה שלימה ובגדרים חזקים יקבלו עליהם לקיים תוספת שבת כהלכתה".

הדתיים מי שמחלל שבת בפרהסיא הוא נחשב כמו גוי...! ואז קמה רוח סערה בכל המחלקה... איזה שיגעונות יש להם לדתיים האלה... הופכים יהודים לגויים... כמובן - רבי ראובן - לא היה שותף בכל מה שקרה שם, הוא סיים את הטיפול והלך.

בפעם הבאה שרבי ראובן הגיע למחלקה ההיא כולם שאלו אותו, נו נו... מה אתה אומר בנידון?... אמר להם רבי ראובן, אין לי ראש לזה עכשיו... כי לפני שיצאתי מהבית קרובת משפחה שלי שאלה אותי שאלה ואני טרוד בה מאד... כולם שם התרגזו, אתה סתם דוחה אותנו בקש... ורבי ראובן היה רציני. מה פתאום? אני סתם אומר לכם?!... אז תגיד לנו מה השאלה שלה, ביקשו.

אומר לכם: יש לי בת דודה, היא מאד דתייה וצדיקה, אבל הבן שלה הוא כבר אחרת... הוא התארס. וכמובן, כמו שנהוג לקנות שעון זהב עבור הכלה. ואמא שלו גרה בבני ברק,

הם הלכו לחנות שעונים בבני ברק. הבן שלה ראה את המבחר והוא התאכזב... כזה שעון אני אביא לכלה שלי?!... זה מידי פשוט אני צריך משהו יוקרתי ומיוחד עבור הכלה שלי... אמר לו המוכר - יש שעונים יותר יקרים, אבל המחיר בהתאם... ארבעת אלפים דולר או חמשת אלפים... אמר לו הבחור, מישהו שאל אותך בכלל על כסף?!...

המוכר מסתכל על הבת דודה שלי, והיא לא נראית אחת שיש לה הרבה כסף... והיא פוכרת ידיה כאומרת מה אפשר לעשות... זה השיגעונות של הבן שלי... אז המוכר הציג בפניהם את מבחר השעונים היקרים, המחיר נע בין שלש וחצי לחמש אלף דולר, וכמובן ה'בן יקיר' שלה לקח את הכי יקר...

הבחור כל כך התרגש... מכאן ואילך קרנו תרום בכבוד... איזה שעון משובח... והוא כתב מכתב מרגש הוא עטף את זה בעטיפה נאה ובא בהתרגשות למסור את השעון לכלה, בליבו פנימה הוא כבר דמיין את דמעות ההתרגשות של הצד השני, והכבוד הרב שהוא יזכה לו... והוא מוסר לה את השעון, היא פותחת

כתב החזון איש זצוק"ל באיגרותיו בענין קבלת השבת מוקדם וז"ל: עיקר התשובה על אי זהירות הוא שימת הלב להבא, ובאמת צריך להתרגל להחמיר בכניסת השבת אף במקום מצוה כי זה מצוי מאוד שבשביל מצוה נכנסים למצב נלחץ וסוברין יכולני עדיין לגמור קודם השבת ובאמת ראוי להחליט לפרוש אף במקום מצוה ומוטב שיהיה המכשול בביטול המצוה ממכשול של חילול השבת עכ"ל.

דברים חריפים מהגה"צ רבי שריה דיבלצקי זצוק"ל: "וכאן מקום להעיר ולהתריע, שמאד רע המעשה שהתרגלו בזה בני תורה,

ללומדי הדף היומי - ב"ב כב.

בסוגיית פטירת רב אדא בר אבא מקפידא,

בסוגיית פטירת רב אדא בר אבא מקפידא, הגמ' אמרה שמסתבא רנב"י ענשיה, דרנב"י ריש כלה הוה, ורב אדא היה אמור להכין עימו את השיעור, ועיכבו אותו ולא הגיע, ורנב"י התאחר עם השיעור, ואמר שמחכה למיטתו של רב אדא.. ורש"י פירש שדרשתו היתה בשבתות, וא"כ מה שייך לומר שמחכה למיטתו הרי אין לויות בשבת?

וביאר הבן יהודע שע"כ שדרש גם ביו"ט, וכאן היה ביו"ט ויש לויות, ולכן אמר "נטרנא לערסיה", והוסיף שע"כ רב אדא מת, מהבושה של רנב"י, ולא מהמשפט של רנב"י "נטרנא לערסיה", ע"ש, רואים שבעבר היו שיעורי כללים רציניים, דוקא בשבת ויו"ט בכדי לנצל את ימי השבת קודש.

כתב החזון איש זצוק"ל בחובת קבלת שבת מוקדם וז"ל: עיקר התשובה על אי זהירות הוא שימת הלב להבא, ובאמת צריך להתרגל להחמיר בכניסת השבת אף במקום מצוה כי זה מצוי מאוד שבשביל מצוה נכנסים למצב נלחץ וסוברין יכולני עדיין לגמור קודם השבת ובאמת ראוי להחליט לפרוש אף במקום מצוה ומוטב שיהיה המכשול בביטול המצוה ממכשול של חילול השבת עכ"ל.

דברים חריפים מהגה"צ רבי שריה דיבלצקי זצוק"ל: "וכאן מקום להעיר ולהתריע, שמאד רע המעשה שהתרגלו בזה בני תורה,

גם הוצאות מלוה מלכה חוזרות!

בהוצאות ממציאים לו שכר מועט לשבת, והעגל של ר' אבהו ניתן לו לצורך הוצאות שבת, וכאן שפחת בהוצאות לקחו ממנו את הריווח.

וקשה וכי ר' אבהו לא ידע את הרעיון של בנו אבימי שאפשר לשמור את הכליות מערב שבת שהיה צריך לשמוע זאת מבנו ועוד קשה אחר ששמע את הרעיון מבנו מדוע הסכים לדבריו וכי לא ידע ר' אבהו את הגמרא שאין צריך לחסוך שהוצאות שבת? אלא ודאי ידע ר' אבהו שבסעודת מלוה מלכה צריך להכין סעודה חדשה ולא לאכול משיריים של השבת, אלא עשה זאת ר' אבהו כדי לחנך את בנו ולהראות לו מה יוצא שמקמצים בהוצאות שבת. [ונתחדש כאן שגם הוצאות מלוה מלכה נכללים בהוצאות שבת שאין זה מהקצבה של ראש השנה]. (רש"י והסבר רא"מ הורביץ)

וכן מספרת הגמרא (שבת קיט) על ר' אבהו שבכל מוצאי שבת היה שוחט עגלה תילתא [תילתא מלשון משובח], והיה ר' אבהו אוכל מכל הבהמה רק את הכליות, כשגדל אבימי בנו של ר' אבהו והיה רואה שכל מוצאי שבת שוחט עגלה שלימה לצורך הכליות, אמר לו אבא חבל על כל העגלה הינך יכול לשמור כליות מהעגלה שאתה שוחט בערב שבת למוצאי שבת, שמע לו אביו וכך עשה, באותו מוצאי שבת שחסך מממונו ולא שחט את העגלה בא אריה ואכל את העגלה שהיתה ראויה לישחט, כיון שמיעט בכבוד שבת, משום שהבהמה ששחט ביום שישי, עד מוצאי שבת לא היה בבשרה טעם טוב כמו שאם היה שוחט במוצאי שבת והסיבה שנענש משום שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות שבת שאם רגיל להוציא הרבה ממציאים לו הוצאות אלו במיוחד ואם פחת

הוצאות שבת חוזרות בכפליים!!! (ילקוט מעם לועז)

את השבת, ומסיים הטור, וכל אדם בין עשיר בין עני לא יאמרו היאך אחסר פרנסתי, כי אדרבה אם יוסיף בכבוד שבת יוסיפו לו, וכן אמרו על הוצאות שבת בני לוו עלי, וכיון שכן הוא אל ידאג כי נאמן הוא בעל חובו לפרוע לו חובו. (טור רמ"ב, עפ"י הסבר הפרישה)

בשו"ע רמ"ב פסק, אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרו עצמו לכבד את השבת, ולא אמרו עשה שבתך חול ולא תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה לו ביותר, על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד את השבת. ולא הזכיר המחבר את הדין אם צריך ללוות לצורך השבת או לא, אמנם כתבו הב"ח והגר"א שאם יש לו משכון בכדי ללוות, או שיש לו מי שילוה לו צריך ללוות, כדי שלא יבטל מצות עונג שבת, ויבטח בה' שהוא יעזרנו לשלם ולא ילוה אלא אם כן משער שיהיה לו במה לפרוע ונראה שהכול לפי העניין. (משנ"ב סק"ג ובשעה"צ), וכתב המג"א: הדין של לוו ואני פורע הוא אף שלווה בריבית המותרת, דהיינו מגוי או מיהודי בדרך היתר, שגם את תוספת הריבית פורע הקדוש ברוך הוא (משנ"ב סק"ד).

שנינו במשנה, יציאות שבת שתיים שהם ארבע, ועל דרך רמז יש לפרש שכל ההוצאות שמוציא אדם לצורך השבת יחזירו לו כפליים שאם מוציא שנים יקבל ארבע. (מעם לועז בראשית ז).

רבנו יעקב בעל הטורים היה עני והיתה פרנסתו מועטת ולא היה במעט זה לכדי מחייתו ולכן היה נצרך גם לאחרים, ושאל את אביו הרא"ש אם הוא בכלל עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, או שחייב ללוות לצורך שבת? ולא השיבו ברור, עד שמצא דברי רש"י על המשנה (אבות ה כ) יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר, שכתב שהטעם שהגמרא בפסחים הסמיכה את המשנה זו של יהודה בן תימא למשנה של רבי עקיבא שאמר עשה שבתך חול, ללמדנו שהגם שאמר רבי עקיבא שמי שהשעה דחוקה לו ביותר עשה שבתך חול, אבל צריך אדם לזרו עצמו כנמר וכנשר לכבד שבתות יותר מכדי יכולתו. ומדברי רש"י אלו פסק רבי יעקב בעל הטורים לעצמו, שלמרות עניותו שהיה צריך לאחרים ואם ילוה לצורך השבת לא יהא לו להחזיר ולכן פטור מללוות, מכל מקום יצמצם בשאר ימים כדי שיהא לו להוצאות שבת כדי לכבד

שיחתו של ראש ישיבת ארחות תורה הגאון הגדול רבי איתמר גרבוז שליט"א על מעלת ויקרת שבת קודש שנאמרה בעת שנפרצו חומות השבת בארץ ישראל

בי הבנים בחוקתי לא הלכו וגו' וכתב "שבתותי חיללו מאד וכו'" ומבואר דשבת שקולה כנגד כל המצות, ופירש הרמב"ם דלכן מחלל שבת הוי מומר לכה"ת כיון דשבת שקולה כנגד כל המצות, ובסוף פרשת השבוע פר' בהר כתיב (ויקרא כו ב) 'את שבתתי תשמורו', וכ' האוה"ח הק' 'צריך לדעת למה חזר הכתוב וצוה כאן על השבת, ונראה שנתכוין להסמיך מצות שבת למצוה שלפניה דכתיב לא תעשו לכם אלילים וגו' לומר כשם שע"ז שקולה ככל התורה גם מצות שבת שקולה ככל התורה כולה'.

ובאמת מצינו בגמ' (שבועות כט.) גם לגבי ציצית דשקולה מצות ציצית ככל המצות שבתורה, ולכא' צ"ב דא"כ ה"נ נימא דהמבטל מצות ציצית הרי הוא מומר לכל התורה כולה, אכן ביאר בזה הנצי"ב בהרחב דבר (שמות לא יז) בשם חתני הרב הג' מ' חיים הלוי (ואמנם הגר"ח היה חתן חתנו וקר' ליה חתני), דלגבי ציצית לא נאמר שהמבטל עשיית ציצית הרי הוא כעובר על כל המצות, אלא רק דקיומה של מצות ציצית הוא שקול

הרמב"ם בסוף הל' שבת כ' השבת וע"ז כל אחת משתייהן שקולה כנגד שאר כל מצות התורה, והשבת היא האות שבין הקב"ה ובינינו לעולם, לפיכך כל העובר על שאר המצות הרי הוא בכלל רשעי ישראל, אבל המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד ע"ז ושניהם כגוים לכל דבריהם עכ"ל, ומבואר ברמב"ם דיסוד הדין דמחלל שבת נעשה מומר לכה"ת הוא משום דשבת וע"ז שניהם מצות חמורות דשקולות כנגד כל המצות, [ודלא כטעם שכ' רש"י בחולין ה' דמחלל שבת כעובד ע"ז, דכופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקב"ה במעשה בראשית, אלא הטעם משום דשני המצות הללו שקולות כנגד כל המצות ולכן בשניהם הוי כמומר לכה"ת].

ומקור האי מילתא הוא בירושלמי ספ"ג דנדרים וז"ל בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצות שבתורה, בתורה דכתיב "עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורת" וכתב "ראו כי ה' נתן לכם את השבת", בנביאים דכתיב "וימרו

כוחנו אלא בפה, כשאחז"ל (ילקוט ישעי' תנ) 'אל תיראי תולעת יעקב, מה תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפה כך ישראל אין להם אלא תפלה, אבל מ"מ עלינו לדעת כמו שמרן הגרי"ז זצ"ל אמר בהמעשה דיונה הנביא, שאע"פ שהיתה הספינה דיונה מלאה ברשעים חוטאים עובדי עבודה זרה לא אמר להם יונה שעוונותיכם גרמו להסכנה הנוראה, אלא אמר להם 'שאוני והטילוני אל הים וישקוט הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם'.

ולמדים אנו בזה שזו היא דרך התורה לתלות את כל הצרות בי, כי בשלי הסער הגדול הזה ואני צריך לחזור בתשובה, וכך על כאו"א לחשוב איך לתקן ולחזק את עצמו, וזהו ממילא ישפיע גם על הרחוקים מתומ"צ, ורבינו מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטינמן זצוק"ל מסר פעם שיחה בכולל פוניבז' כשהיה רפיון ופירצה בא' מעיקרי האמונה אצל אחרים, ועורר שמה שמוטל עלינו זה להתעורר ולהתחזק בעצמנו בי"ג עיקרים וזהו ישפיע ממילא גם על כל כלל ישראל שיתחזקו בזה, וכמו שרואים ביום כיפור שגם הרחוקים מתומ"צ מתחזקים ביום זה, והרי זה בזכות שביום קדוש זה כל הציבור מתחזקים והחיזוק של שומרי התורה משפיע ממילא גם על הכלל כולו, (מלבד ההשפעה שיש מן השמים לטהרת הלב ביוכ"פ), כמו שהיו אומרים שאם הפרוש באיישיוק יתרפה בלימודו, יגרום בזה שיהודים בפריו יחללו שבת, כי מה שיהודים במקומות רחוקים שומרים שבת, זהו מכוח ההשפעה של הפרושים באיישיוק שעוסקים בתורה יומם ולילה.

ולכן למעשה מה שמוטל עלינו הוא להתחזק בשמירת השבת בכל פרטיה ובלימוד הלכותיה, והנה בהא דכתיב בקרא על שבת 'את שבתתי תשמורו, עי' במשך חכמה (ויקרא כו ב) דקאי על שבת הארץ ועל שבת בראשית, ופירש דל' הכתוב 'שמירה' הוא על סייג, וזהו יש בשביעית ובשבת דיש בהם דין תוספת שביעית ותוספת שבת, וא"כ בודאי ראוי להתחזק לעשות שמירה וסייג לשבת, במה שהיה מעורר רבינו מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטינמן זצוק"ל לפרוש ממלאכה לכה"פ חצי שעה קודם שקיעה"ה, ולהשתדל שלא לעשות מלאכות עד הרגעים האחרונים, שזהו ממש בבחינת שמירה וסייג לשבת קודש.

וע"י שנתחזק בשמירת השבת כראוי בודאי זהו יוסיף זכויות והשפעה לשמירת השבת אצל כל כלל ישראל, ויה"ר שנזכה למש"כ הרמב"ם שם 'וכל השומר את השבת כהלכתה ומכבדה ומענגה כפי כוחו כבר מפורש בקבלה שכרו בעולם הזה יתר על השכר הצפון לעולם הבא, שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר'.

הידעת? גם דברים שביום חול מותר לדברם בביהכנ"ס אסור בשבת!!

שבחוץ שרי בביהכנ"ס אסור... ובשם זוהר ויקהל: בשבת אסור לדבר בביהכנ"ס אפילו צרכי ציבור וחשבונות של מצוה שבחול שרי! (ע"ש) אמנם בפרי מגדים בריש סי' ש"ז הוכיח מהגמ' הנ"ל שמותר לדבר בשבת חשבונות מצוה ואפי' שאינם לצורך היום, אבל עכ"פ לא בביהכנ"ס.

ככל המצות, אבל לא נאמר דביטול מצות ציצית הוא ככופר בכה"ת כולה, משא"כ לגבי שבת מלבד דשמירתה חשיב כקיום כל התורה כולה, מצינו גם דהעדר שמירתה וביטולה הוא מיאון לשמור מצוות ותורות, וכל' הכתוב עד אנה 'מאנתם' לשמור מצותי ותורתי.

והחפץ חיים האריך בהקדמה למשנ"ב הל' שבת כי הרמ"ח מצוות שבתורה שהטיל השם יתברך על האדם לזכרם ולשומרם הוא נגד הרמ"ח אברים שבאדם, וכי היכי דבאברים נמצא אברים שונים יש שאין הנשמה תלויה בהם כמו היד והרגל וכדומה דאף אם יחסרו אף שההפסד הוא רב מאד אף על פי כן נקרא רק בשם בעל מום, ויש שעל ידי חסרונותיו אינו יכול להיות על פני תבל כגון שניתז ראשו או שנקרע סגור לבו ששם הוא מקור החיים, כן הוא גם כן בעניני מצוות השם יתברך, ויש ענינים שהם נגד הראש והלב שהם עיקר חיות נפש הקדושה כמו אמונה בה' ובתורתו, וענין שמירת שבת דהוא גם כן יסוד האמונה, דאם יחסר לו ענינים ההם כבר נסתלק כל עיקר החיות מנפשו הקדושה, וכשהוא חי בעולם הזה הוא חי רק בנפש הבהמית שלו ולא יהיה לו במה להקים בעת התחיה, ולכן המחלל שבת הוי מומר לכה"ת כיון דשבת שקולה כנגד כל המצות.

והנה מצינו בתורה לגבי שבת ולגבי פסח דכתיב בקרא ל' שמירה, [שמור את יום השבת' (דברים ה יב), 'ושמרתם את השבת' (שם יד), 'ושמרו בני ישראל את השבת' (שם טו), 'את שבתותי תשמורו' (שמות לא יג, ויקרא יט ג, יט ל, כו ב), 'ושמרתם את העבודה הזאת' (שמות יב כה), 'ושמרתם את הדבר הזה' (שם כד), חג המצות תשמורו' (שם כג טו), 'שמור את חדש האביב' (שם לד יח ודברים טז א)],

ובמשך חכמה (שמות יב יז) ביאר בזה דנקט הכתוב ל' שמירה בשבת ופסח, ושמירה בכל מקום הוא לא תעשה ולכן בשבת כל העשין שבו כלא תעשה, ומשו"ה נשים מצוות בעשין דשבת, וכן בפסח עשין שבו יש להן דין לא תעשה, ונשים חייבות במצה דכל ישנו בלא תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה, וביאור הדבר דל' שמירה שייך בפרט בשבת ופסח, לכא' הוא כיון דשבת קודש הוא יסוד האמונה, וחג הפסח בא לחיזוק האמונה במציאות ה' שהוציאנו ממצרים, ולכן בהנך מצוות נקט הכתוב ל' שמירה, וגם נשים מצוות במצוות אלו, כיון דצריך לשמרם מאוד משום דיסודן הוא אמונה במעשה בראשית וב'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים'.

ועכשיו היות שמדברים שעומד להיות בעו"ה איזה חילול שבת בפרהסיא ח"ו כאן בארה"ק, ונקוה שבעז"ה לא יהיה, ע"כ הכריעו גדולי הדור שעלינו להתפלל ולזעוק אל הקב"ה, כי אין

בכתובות דף ה. והא רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרויהו חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת, ואמר ר' יעקב אמר"י הולכין לבתי כנסיות לפקח על עסקי רבים בשבת, משמע לכא' שמותר לדבר בביהכנ"ס בעסקי רבים, אמנם כתב הפרי מגדים באשל אברהם סי' קנ"א סק"א: ויש לגעור במי שמשח שיחת חולין בביהכנ"ס, אע"ג שאין שיחה "בטילה", לצורך פרנסה